

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ КУЛЬТУРИ

До 65-річчя ХДІК

КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Збірник статей

Випуск 2

Харків ХДІК 1994

Т.С.Раскіна

ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА М.О.ГАБЕЛЬ

До 100 річчя з дня народження

Життя Маргарити Орестівни Габель, видатного вченого - літературознавця та книгознавця, нерозривно пов'язане з Харківським державним інститутом культури. Людина високої моральної чистоти, душевної щирості, благородства та мужності - такою була Маргарита Орестівна, такою залишилася у вдячній пам'яті тих, кому пощастило спілкуватися з нею.

Ця стаття - спроба відтворити окремі риси її портрету, залишити матеріал для майбутніх біографів.

М.О.Габель народилася у 1893 році у родині політичних засланців. Її батьки, Орест Мартинович та Августина Станіславівна Габель, брали активну участь у революційно-визвольному русі 70-80 років XIX сторіччя. Після дворічного ув'язнення в Петропавлівській фортеці і семи років заслання до Сибіру у 1887 р. подружжя разом з дітьми приїхало до Харкова і відразу активно включилося до суспільного та культурного життя міста. Людина обдарована та високоосвічена, Орест Мартинович усі свої знання і неабиякі організаційні здібності та енергію віддав просвітництву. Він - член Харківського товариства з розповсюдження у народі грамотності, один із засновників та член правління Харківської громадської бібліотеки /зараз - Харківська державна наукова бібліотека ім.В.І.Вороленка/, яка завжди була об'єктом його особливого піклування. З Харківською громадською пов'язана діяльність і Августина Станіславівни, і старших дочок Людмили та Олени. Вони захоплювалися працювати, створювали робітничі філіали бібліотеки на околицях міста, пропагували нелегальну літературу. Усі дорослі члени родини знаходилися під пильним таємним наглядом поліції.

Демократичні традиції, моральна атмосфера цієї родини, де панували ідеї самовідданого служіння суспільству, не могли не вплинути і на молодших дітей - Дрія та Маргариту, які обрали для себе інший шлях, присвятили життя науці. Саме там, у родині, беруть початок такі якості Маргарити Орестівни, як незалежність поглядів, непохитність воли та сила характеру, вміння мужньо долати знегоди, багато та сумлінно працювати, активна любов до життя, до людей.

Закінчивши у 1917 році гімназію, Маргарита Габель вступила до історико-філологічного факультету Харківських вищих жіночих курсів, пізніше /у 1919 р./ об'єднаних з Університетом. Закінчила два відділення: історичне /1916 р./ та словесне /1919 р./. Працювала асистентом кафедри літератури університету. У 1922-1925 рр. вона - аспірант науково-дослідної кафедри історії європейської культури, у 1925-1929 рр. - старший науковий співробітник тієї ж кафедри, а згодом - старший викладач кафедри літературознавства, з 1929 р. - доцент кафедри російської Академії теоретичних знань. Працювала і в інших інститутах, що виникали на базі ХДУ. У 1940 році захистила дисертацію та одержала наукову ступінь кандидата філологічних наук. Під час Великої Вітчизняної війни викладала в Оренбурзькому /у ті часи Чкаловському/ педагогічному інституті /1943-1944 рр./. Повернувшись з евакуації у 1944 р., вела науково-викладацьку роботу у Харківському державному педагогічному інституті, де, крім лекційної роботи, керувала підготовкою аспірантів.

Отака досить скупа хроніка життя М.О.Габель до початку її роботи у Харківському державному бібліотечному інституті.

Ще в гімназії відбулася її зустріч з видатним українським літературознавцем О.І.Білецьким. Він став її улюбленим учителем, викладачем на вищих жіночих курсах, в Університеті, науковим керівником, наставником і другом і залишався ним все життя. Згодом вона присвятила йому низку статей. Білецький оцінив свою талановиту ученицю - найбільш послідовного представника його школи - вже з перших її кроків у науці. Свідченням тому є, що до своєї теоретичної праці "З мастерской художника слова" він включив окремим розділом роботу М.О.Габель "Изображение внешности лиц". Ця праця написана у 20-ті роки, але до останнього часу

залишається значною з цього питання.

Наприкінці свого життя, за свідченням М.К.Гудзія, О.І.Білецький збирався перевидати це дослідження в тому ж вигляді, лише доповнивши матеріалами радянської літератури та бібліографії, але не встиг цього зробити.

Об'єктом наукових досліджень М.О.Габель був фольклор, російська література XVIII-XIX ст. Особливу увагу приділяла вона дослідженню творчості І.С.Тургенєва, яке стало справою усього її життя. Було надруковано: "Песнь торжествующей любви Тургенєва /Опыт анализа/", "Три ветречи Тургенєва и русская повесть 30-х-40-х годов XIX века", "Щедрин и Тургенєв".

Цим працям притаманне глибоке знання матеріалу, вичерпуючий аналіз, наукова обґрунтованість.

Свою науково-викладацьку роботу М.О.Габель поєднувала з бібліотечною діяльністю. У різні часи вона очолювала книгознавчу бібліотеку Української книжкової палати /1931-1932 рр./, була завідувачем бібліотеки іноземної освіти Науково-дослідного інституту педагогіки /1932-1933 рр./, під час евакуації працювала бібліографом Киргизької республіканської бібліотеки. Але особливе місце у її бібліотечній діяльності посідає Харківська державна наукова бібліотека ім.Горюшенка, та Ізмаїльська Громадська бібліотека, у створенні якої брав участь її батько, з якого було

пов'язане життя її родини. Бібліографічні покажчики: "А.С.Пушкин в советской художественной литературе 1922-1936 гг.", "Советские писатели о Толстом" та ін. Але найважливіше, що було зроблено нею тоді - це організація відділу рідкісних видань "а стародруку", керівником якого вона і стала.

Ще у 1934 р. при відділі збереження фондів було засновано книгознавчу групу, яка розпочала збирати колекцію рідкісних книжок XVI-XIX ст., нелегальних та заборонених ценою цензурних видань, книжок з автографами, які мали громадський інтерес, цінних ілюстрованих видань XIX-XX ст. Виявлення, науковий опис, каталогізація стародруків і цінних рукописів та інших рідкісних видань, формування колекції харківських видань, опис художньо оформлених видань, створення основи системи каталогів і картотек - основні напрями роботи, проведеної М.О.Габель

та її групов. Таким чином було закладено фундамент відділу рідкісних видань та стародруків, який самостійно почав працювати у 1940 р. Перші виставки рідкісних видань "Книжкові цінності ХДНБК", лекції-виставки, присвячені окремим стародрукам, складання бібліографічних списків, робота з поповнення фонду... - за всім цим наполеглива копітка творча праця. Під час окупації Харкова фонди бібліотеки зазнали втрат. Серед них - три тисячі примірників стародруків, 370-цінних ілюстрованих видань XIX ст. До того ж колекції відділу під час війни було змішано з основним фондом. У 1944 р. М.О.Габель, що повернулася з евакуації, очолила відділ і разом із співробітниками удалася до виявлення фонду та реконструкції книжкових колекцій відділу. До 1949 р. пам'ятки друку та письменства вже було повністю повернуто до фонду відділу, складено картотеку втрачених під час війни видань. Поповнився новими співробітниками і відділ. На чолі Маргарити Орестівни згуртувався колектив однодумців. Формувалися нові колекції українських стародруків та українських видань I-ої половини XIX ст., прижиттєвих видань класиків світової літератури та ін.

У цьому відділі, що заснувала та виплекала М.О.Габель, зберігається тепер її архів. Зараз вже не залишилося у відділі людей, які працювали разом з нею, особисто знали її. Але пам'ять про неї, та традиції її живі. Їх продовжують теперішній керівник відділу І.Я.Лосієвський та його колеги. Не випадково, саме тут до 100-річчя м.О.Габель /жовтень 1993 р./ була влаштована велика та змістовна виставка, оформлена з великою любов'ю та смаком. Саме в стінах цього відділу та за ініціативою його керівництва відбувся вечір пам'яті Маргарити Орестівни.

... У 1939 р. науково-викладацьку роботу М.О.Габель було несподівано припинено. Над країною нависли хмари сталінських репресій. Одна за одною виходять грізні постанови ЦК з ідеологічних питань. За ними гучні кампанії, ідеологічні чистки і репресії серед гуманітарної інтелігенції. Однією з жертв ідеологічних борців стала М.О.Габель. Її було звинувачено у "пропаганді буржуазно-естетських методологій" і звільнено з роботи у педінституті, де вона викладала. Але вона не скорилася, виявила неабияку непохитність та мужність і добилася скасування вигаданих об-

винувачень і відміни наказу. Випадок нечуваний! для тих страшних років! Але повертатися до педагогічного інституту вона вже не хотіла. В тому ж 1949 році її було прийнято за конкурсом на посаду доцента кафедри Харківського державного бібліотечного інституту. Отак інститут придбав одного з найвидатніших звої науковців.

Робота у ХДБІ була плідною та інтенсивною. М.О.Габель читала лекції, продовжувала дослідницьку роботу. Вона виступала з доповідями на наукових конференціях в інституті та за його межами, постійно брала участь у Тургеневських конференціях в Орлі.

В учених записках та збірках друкувалися її статті: "Эпопoeвская манера в "Записках охотника" И.С.Тургенева", "Роман Тургенева "Дворянское гнездо" в общественно-политической и литературной борьбе конца 50-х годов", "Образ современника в раннем творчестве И.С.Тургенева - поэма "Разговор". Первая повесть И.С.Тургенева "Андрей Колосов" /в поисках нового героя/, И.С.Тургенев в борьбе со славянофильством в 40-х годах и поэма "Помещик" та ін. У цих статтях твори Тургенєва розглядаються як факт історії російської літератури і суспільної думки 40-50 років XIX ст. Своєрідність та ґрунтовність аналізу поєднано з простотою та вишуканістю форми.

У 1959 р у видавництві Харківського університету видано невелику книжку "Вопросы изучения творчества И.С.Тургенева.", у якій узагальнено досягнення радянського тургенєвознавства, сформульовано найважливіші проблеми дослідження творчості письменника, перспективи й шляхи подальшої роботи у цьому напрямі. Авторка виступила проти схем, поширених у літературознавстві. Через всю роботу проходить думка про неприпустимість вивчення творчості письменника у відриві від літературного процесу. Книжка набула високої оцінки фахівців і рецензентів. Автор "порушує питання, що виходять за межі вивчення одного письменника. Їх роз'язання важливе для ... російської літератури XIX ст. в цілому".¹ Докладська

¹Васильєва Г.О. Корисне дослідження // "Радянське літературознавство, 1960.- № 4.- С 146-147.

дисертація "Творчество И.С.Тургенева 40-60-х годов и литературное движение его времени" - підсумок багаторічного дослідження творчості письменника.

"Обширный труд М.О.Габель принадлежит к тому типу историко-литературных исследований, которые, к сожалению, появляются у нас не часто", - писав акад. О.І.Білецький.¹ Підкреслюючи "фактическую осведомленность автора..., глубину исследования и его документированность", він зазначив: "Работа М.О.Габель является серьезным и большим вкладом в изучение Тургенева и в историю русской литературы 40-60-х годов. Она не имеет прямых аналогий себе в нашем литературоведении"² и "впервые ставит изучение Тургенева на почву подлинно научной методологии".³

Наукові праці М.О.Габель здобувають широкого визнання у вітчизняних та іноземних літературознавців.

Студентам М.О.Габель викладала курс російської літератури. Лекції свої читала негучним голосом, без будь-яких ораторських ефектів, навіть дещо монотонно. Але варто було уважно вслухатися і збагнути, що її змістовних, захоплюючих лекцій не можна випустити жодного слова. Яскраві, оригінальні, далекі від сухого академізму, вони були цілком самобутні. Маргарита Орестівна знала багато і глибоко, блискуче володіла матеріалом. Її лекціям були притаманні логічність, послідовність побудови, насиченість кожного слова, прозора ясність та легкість стилю, чистота мови.

З першого до останнього дня роботи в інституті М.О.Габель була керівником наукового студентського літературного гуртка і зробила з нього справжню лабораторію наукової творчості. Більшість праць мала літературно-бібліографічний характер. Це були доповіді та огляди літератури з додатком ретельно розроблених

¹Білецький А.И. Предварительный отзыв о работе М.О.Габель "Творчество И.С.Тургенева 40-60-х годов и литературное движение его времени" /Машинописный текст с подписями А.И.Белецкого. Ко нец 50-х начало 60-х гг./ 8 л. в папке-АІНБ им.Короленко. Отдел редких изданий. Личный архив М.О.Габель. К-4 88 - С.1

²Там же. С.4

³Там же. С.1-2

бібліографічних матеріалів, окремі списки та покажчики. Траплялося і навпаки: складання бібліографічного покажчика було кінцевою метою праці, але для втілення її попередньо проходила самостійна літературознавча дослідницька робота. Тематика доповідей, завжди актуальна та цікава, добиралася керівником таким чином, що виключала можливість компіляції, вимагала самостійності думки та плідної праці. Працювала Маргарита Орестівна з гуртківцями з повною віддачею – того ж чекала і від них. "Наука признаєть лишь тех, кто горит, отдается ей весь, не терпит измен и ревниво относится к своим поклонникам, не прощает охлаждения", – писала вона.¹ Робота під керівництвом М.О.Габель була захоплююче цікавою. Коло гуртківців розширювалося. Кількість доповідей в окремі роки досягала 40. Кращі з них на міських та всесоюзних оглядах наукової студенської творчості завжди одержували високе визнання та премії.

Науковий авторитет Маргарити Орестівни був великим. Її виступи на засіданнях кафедри завжди були змістовні, значні та конструктивні. Вона була одним з найавторитетніших консультантів та керівників літературознавчих робіт.

Активно працювала М.О.Габель і у клубі книголюбів, що функціонував при центральній лекторії і користувався великою популярністю серед тих, хто любив книгу. Клуб працював виключно на громадських засадах. Душею клубу, його організатором та керівником був відомий український книгознавець доцент ХДБІ і друг Маргарити Орестівни І.Я.Каганов. Йому не раз щастило залучати до роботи у клубі цікавих людей. На засіданнях з доповідями виступали викладачі харківських вузів, московські та ленінградські книголюби. Серед них письменник І.Андроніков, народний артист СРСР М.Акімов, літературознавець та книгознавець чл. кор. АН СРСР П.Н.Верков та інші. Деякі з доповідей було опубліковано.

Роботі Харківського клубу книголюбів присвячено стаття М.О.Габель "Харьковский клуб любителей книги".

... Плине час. Приходить старість... Покидають сили. Погіршується зір... Вона вже не може відвідувати Ленінську бібліотеку, змушена відмовитися від подорожей до Спаського, до Тургенева.

¹Лист І звітня 1955. З архіву автора.

завжди це було так бажано, та навіть, необхідно! З 1963 р. М.О. Габель залишила викладацьку роботу, і пішла на пенсію. Але її дослідницька робота продовжувалася. Не даючи собі попускання, вона щоденно і обов'язково проводила кілька годин за письмовим столом. Опубліковано її історико-літературний коментар до "Рудіна" для "Полного собрания сочинений и писем И.С.Тургенева; у тургеневських збірках друкуються статті: "Дневник лишнего человека"; Об авторской оценке героя та "Рудин": Из истории борьбы вокруг романа /Чернышевский и Тургенев/; в "Литературном наследстве" виходить стаття "Творческая история романа "Рудин"" також публікуються статті у збірці "Книга" та інших ґрунтовних наукових виданнях.

А ще, як завжди - наукове листування, дисертації, відгуки, консультації... і дім, двері якого широко розчинені для всіх, кому потрібна допомога, порада, підтримка.

Маргарита Орестівна завжди була задоволена, коли її думки, її допомога знаходили відгук, давали поштовх для подальшої самостійної роботи, завжди раділа успіхам колег, товаришів, учнів. Поважала самостійність думок, навіть тоді, коли вони не збігалися з її особистими. З нею на рівних могли дискутувати і студенти, і науковці-початківці, але нещадна до легковажості та поверховості, вимагала точності та акуратності у роботі.

Літературознавець-русист, вона завжди цікавилася взаємозв'язками російської та української літератур, приділяла велику увагу їх дослідженню.

Маргарита Орестівна ніколи не була кабінетним ученим. Інтереси її були різноманітними: з жвавою зацікавленістю стежила за всім новим у літературі, мистецтві, житті. Її звідоме життя почалося на початку сторіччя, проте вона була дуже сучасною і залишалася, насамперед, жінкою, до глибокої старості зберегла молоду душу, цікавість до людей. Напевно саме тому її завжди оточувала молодь. "Я люблю человека всего, с большим и малым, люблю даже его недостатки и не люблю людей, когда они только хороши и добродетельны", - писала вона.

Її ставлення до колег, студентів, учнів часто переходило за межі академізму, перетворювалося на дружнє і було сповнене турботи та душевної теплоти. "Настоящие ученики, вероятно, становятся кусочком живой плоти своего учителя, - писала вона, - Работа над Пушкиным, Маяковским, Эренбургом, несомненно, сроднила нас".¹

Письменниця І. Гофґ у оповіданні "Маргарита Орестовна", що увійшло до циклу "Подруги матери моей" малює її так: "В сребристо-черном халате, седая, царственная, с низким голосом о одной. Строгая и смешная одновременно".²

Моральний авторитет та привабливість її особистості, дисциплінованість та висота моральних норм, вимогливість та принциповість органічно поєднувалися з м'яким гумором, тонкою іронією, душевною щедрістю і чуйністю, активною діяльною добротою, вмінням приходити на допомогу саме в ту критичну мить, коли підтримка когось інше необхідна, багато хто зазнав на собі.

Убілена сивиною, величава, завжди красиво вдягнена, вона випромінювала благородство, добрий смак та витонченість. Спілкування з нею збагачувало, заряджало оптимізмом та енергією.

Творчість М.О. Габель, відрізняє самобутність і яскравість. Незалежна думка справжнього вченого була непідладна кон'юктурі радянського літературознавства. Тому її праці не втратили свого наукового значення та актуальності і зараз.

Науковий інтерес становлять листи М.О. Габель, значна частина яких знаходиться у її адресатів. Сподіваємось, що згодом вони знайдуть своє постійне місце там, де їм і належить бути - у архівному фонді М.О. Габель ХДНБ ім. Короленка, а біографія та наукова спадщина Маргарити Орестівни чекатимуть на свого дослідника і будуть видані ненадруковані за життя, зновнені блиску, статті, листи та фундаментальна праця "Творчество И.С. Тургенева 1840-1860 гг. и литературное движение (его времени)", що отримала високу оцінку акад. О.І. Більцького.

¹ Лист 29 вересня 1954 р. З архіву автора.

² Октябрь - 1988. - №7. - С. 145

СПИСОК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
М.О. ГАБЕЛЬ

- *1. Вопрос о международной десятичной классификации в русской литературе // Путь к коммунизму.- 1922.- №8/9.- С.90-105.
2. Изображение внешности лиц: [4 гл. в работе: Белецкий А.И. В мастерской художника слова] // Вопр. теории и психологии творчества.- Л., 1923.- Т.8.- С.190-212.- Авт. указ. в сноске.
3. Изображение внешности лиц: [4 гл. в работе: Белецкий А.И. В мастерской художника слова] // Вілецький О. Зібрання праць: У 5 т.- К., 1966.- Т.3.- С. 391-415.
4. "Песнь торжествующей любви" Тургенева: Опыт анализа // Творческий путь Тургенева: Сб. ст.- Пг., 1923.- С.202-225.
- *5. Село в сучасній західній літературі.- Пflug.- 1927.
6. "Три встречи" Тургенева и русская повесть 30-40-х годов XIX века // Русский романтизм: Сб. ст.- Л., 1927.- С.115-150.
- *7. Формы былинного действия // Науч. зап. каф. истории европ. культуры.- Х., 1928.
8. Формы диалога в былине // Наук. зап. наук.-дослід. каф. історії укр. культури.- Х., 1927.- №6.- С.315-328.
9. Литературное наследство Я.В.Княжнина: Обзор //Лит. наследство.- М., 1933.- Т.9-10.- С. 359-368.
- *10. Пушкинський швейцар у масових бібліотеках.- Х.: ХДНБ ім.Короленка, 1936.- 120 с.- У співавт. з М.А.Куліковим та Н.Ф.Фідельман.
11. Советские писатели о [Л.] Толстом: Библиогр. указ.- Х.: ХГНБ ім.Короленко, 1936.- 51 с.
12. А.С.Пушкин в советской художественной литературе 1922-1936 гг.: Антология и библиогр. указ. лит. на рус. и укр. яз. / Сост. М.О.Габель, ХГНБ ім.Короленко.- К.: Держлітгірдаз, 1937.- 297 с.- В соавт. с К.Н.Минаковой и Е.А.Панченко.

*Роботи, що були описані за бібліографічними джерелами помічено знаком *

13. Пушкин в советской поэзии // А.С.Пушкин в советской художественно-литературе 1922-1936 гг.: Антология и библиогр. указ. лит. на рус. и укр. яз. / ХГНБ им.Короленко.- К., 1937.- С. 5-11.

*14. Редкие книги: новые поступления в фонд ХГНБ // Харьк. рабочий.- 1937.- 13 сент.

15. "История одного города" М.Е.Салтыкова-Щедрина // Учен. зап./Харьк. гос. пед. ин-т.- Х., 1940.- № 3.- С. 61-93.

*16. Русские писатели XIX в. о Т.Г.Шевченко: Библиогр. указ. Сост. Р.Б.Гуревич; Под ред. М.О.Габель.- Х.: ХГНБ им.Короленко, 1941.- 48 с.

17. Щедрин и Тургенев // Наук. зап. /Харк. пед. ин-т.-Х., 1947.- Т.17.- С. 49-89.

18. Эзоповская манера в "Записках охотника" И.С.Тургенева // "Записки охотника" И.С.Тургенева /1852-1952/: Сб. ст. и материалов.- Орел, 1955.- С.151-191.

19. Роман Тургенева "Дворянское гнездо" в общественно-политической и литературной борьбе конца 50-х годов //Учен. зап./Харьк. гос. библ. ин-т.- Х., 1956.- Вып.2.- С.199-246.

20. І.С.Тургенев у боротьбі проти слов'янофільства у 40-х роках: [Тези] // Конференція, присвяч. підсумкам наук. роботи ін-ту за 1957 рік/Харк. держ. бібл. ін-т.- Х., 1958.- С.39-40.

21. Вопросы изучения творчества И.С.Тургенева.- Х.: ХГУ, 1959.- 69 с.

22. Образ современника в раннем творчестве И.С.Тургенева: /Поэма "Разговор"// Учен. зап. /Харк. держ. бібл. ін-т.- Х., 1959.- Вып. 4: Питання літератури.- С. 41-68.

23. Становлення реалізму в ранній творчості І.С.Тургенева 1843-1846 рр.: [Тези] // Наук. конф., присвяч. ХІ з'їздові КПРС /Харк. держ. бібл. ін-т.- Х., 1960.- С. 92-97.

24. Твори І.С.Тургенева 1852 року з на одного життя: /"Муму" та "Постоялий двір"/: [Тези]// Конференція, присвяч. підсумкам наук. роботи за 1960 рік /4-6 лют. 1961 р./ /Харк. держ. бібл. ін-т.- Х., 1961.- С. 1-10.

25. Образ "зайвої людини" в повістях І.С.Тургенева /1850-1855 рр.: [Тези] // У звітно-наук. конф.: "Підсумки наукової роботи за 1960 рік" /7-10 лют. 1961 р. /Харк. держ. бібл. ін-т.-

Х., 1961.- С. 59-62.

26. Первая повесть И.С.Тургенева "Андрей Колосов": /В поисках нового героя/ /Учен. зап. /Харьк. гос. библ. ин-т.- Х., 1961.- Вып. 5: Вопросы литературы.- С. 135-159.

27. И.С.Тургенев в борьбе со словянофильством в 40-х годах и поэма "Помещик" // Там же.- 1962.- Вып.6: Вопросы литературы.- С.119-144.

28. Рудин: [Ист.-лит. комментарий] // Тургенев И.С. Полн. собр. соч. и писем: В 28 т. - М.; Л., 1963.- Т.6.- С. 557-575.

29. Рудин: [Реальный комментарий] // Там же.- С.575-584.

30. "Дневник Лишнего человека": Об авторской оценке героя// Тургеневский сб.: Материалы к Полн. собр. соч. и писем И.С.Тургенева.- М.; Л., 1965.- Т.2.- С.118-126.

31. "Рудин": Из истории борьбы вокруг романа: Чернышевский и Тургенев // Там же.- Л., 1967.- Т.3.- С.77-83.

32. Творческая история романа "Рудин" // Лит. наследство.- М., 1967.- Т.76.- С. 9-70.

33. "Филиппо Стродзи" И.С.Тургенева: К вопросу об идейных позициях писателя в 1847 г. // Вопр. рус. лит.: Межвуз. респ. науч. сб.- Львов, 1967.- Вып. 2.- С.47-52.

34. Роман И.С.Тургенева "Два поколения" // Учен. зап. /Курск. гос. пед. ин-т.- Орел, 1968.- Т.51: Второй межвузовский тургеневский сб.- С.87-101.

35. Академік О.І.Білецький про міжслов'янські літературні зв'язки // Слов'янське літературознавство і фольклористика: Респ. міжвід. зб. - К., 1970.- Вып.6.- С. 3-16.

36. О.І.Білецький - дослідник російської літератури XIX століття // Там же.- Вып. 5. - С.32-44.

37. Харьковский клуб любителей книги // Книга: Исслед. и материалы. - М., 1973.- Сб. 27.- С.178-188.

38. Из истории литературной борьбы вокруг "Записок охотника" И.С.Тургенева в 1952 году // Науч. тр. /Курск. гос. пед. ин-т.- Курск, 1975.- Т.50/143/: Пятый межвузовский тургеневский сборник "Тургенев и русские писатели".- С.125-132.

39. Академік А.И.Белецкий - исследователь Н.С.Лескова // Лит. наследство.- М., 1977.- Т.87: Из истории русской литературы и общественной мысли 1860-1890 гг. - С.531-656.

40. Акртемик Александр Иванович Белецкий как библиофил и книговед // Книга: Исслед. и материалы.- М., 1977.- Сб.34.- С.116-135.- В соавт. с И.Я.Кагановым.

НЕОПУБЛІКОВАНІ ПРАЦІ

ХДНБ. Відділ рідкісних видань та рукописів
Архівний фонд №4 /М.О.Габель/

1. Документи сем'ї М.О.Габель /1893-1981/. 1860-1981.- 87 л., 47 фот. в 5-ти папках, в футл.- Ед. хр. К-4-82-320
2. Из истории деревенского жанра 40-50-х годов XIX в.: Григорович и его школа.- Харьков [Середина 50-х годов].- 29 л.; в папке.- Машинопись.- Ед. хр. К-4-82-323
3. Гранжар Анри. Иван Тургенев и политические и социальные течения его времени /Пер. М.О.Габель с парижск. изд. 1954 г. [1950- начало 1960 гг.] . 262, 149, 66, 92, 13 [= 585 л.] В 2-х папках в футл.- Рукопись.- Ед. хр. К-4-82-320
4. Памяти Ореста Мартыновича Габель.- [1915-1960 гг.] .-6л. Прил. /1 л./ - Машинопись; Автограф М.О.Габель.- Ед. хр. Р-50
5. Материалы к биографиям Ореста Мартыновича и Августины Станиславовны Габель.- 1968 г.- 59 л.+ прил. /4 л., 1 л. фот./- Рукопись /автограф М.О.Габель/ и машинопись.- Прил.: Выписки из архивных документов; Фотопортрет О.М.Габель с детьми М.О. и Ю.О. Габель.- Ед. хр. Р-51
6. Творчество И.С.Тургенева 1840-1860-х гг. и литературное движение его времени.- Х., 1960-е гг. 1-660, 356, 94 отд. л. - Машинописн. текст докт. дис. с авт. практикой. Текст на одной стороне л.- Ед. хр: 972200
7. Статьи об А.А.Белецком.- Х., 1960.- 771 л. в 4-х папках в футл.- Машинописн. текст с авторской правкой и подписями.- Ед. хр. К-4-82-327

ЦНБ ХДУ

8. "История одного города Салтыкова как антидворянская сатира: Дис... канд. филол. наук.- 1939.- 134 с.- 81-д